СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 80. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 7. квітня, 1927. VOL. XXXV. No. 80. Jersey City, N. J., Thursday April 7. 1927. THREE CENTS

THE LIBRARY OF THE ... UNIVERSITY OF ILLINOIS

АМЕРИКА РІШАЄТЬСЯ НА САМОСТІЙНІСТЬ У ВІДНОШЕННЮ ДО КИТАЮ

МАЄ ИТИ НЕЗАВИСИМО ВІД ДРУГИХ ДЕРЖАВ, АЛЕ СТАВИТИ ТАКІ САМІ ДОМАГАННЯ.

ВАШИНГТОН, 5. квітня. — Американський уряд постановив не виступати проти кантонського уряду разом з другими великими державами світа, але йти зовсім независимо, хотяй ставити Кантонови такі самі домагання.

На своїм засіданню кабінет президента постановив, що концентраційною точкою для відступаючих в Китаю Американців має бути місто Тієнтсін. Сюди мають зібратися всі місіонарі й купці, що хочуть дістатися на американські кораблі.

Американський уряд має предложити кантонському урядови свої домагання вже сими днями.

САКО Й ВАНЦЕТТІ ВЖЕ МАЙЖЕ БЕЗ РАТУНКУ.

НАЙВИСШИЙ СУД СТЕЙТУ МЕСЕЧУЗЕТС ВІДКИДАЄ ЇХ ПРОЗЬБУ О НОВУ РОЗПРАВУ.

БОСТОН, Месечузетс, 5. квітня. — Найвисший суд сього стейту відкинув нині домагання адвокатів Сака й Ванцетті про визначення нової судової розправи для них. З огляду на се їх жде тепер кара смерти, хиба що адвокатам удасться апеляція до Найвисшого Суду Злучених Держав, щодо чого є поважний сумнів.

Сако й Ванцетті се два італійські анархісти, яких обжаловано о рабунковий напад й вбийство платничого одної фабрики в Савт Бейнтрі. Їх суджено й засуджено на смерть. Через те, однак, що процес відбувався підчас ославлених ревізій та арештів комуністів у 1920. році, то справедливість засуду заквестіонували ріжні ліберальні організації та робітничі юнії. Поза границями Америки відбувалися великі робітничі демонстрації, та відай під напором публичної опінії справу відкладано через 7 літ.

КРОВАВА БІЙКА ЗА ЮНІЮ.

НЮ ЙОРК, 5. квітня. — На групу неюнійних робітників, працюючих коло розбирання одного дому на Третій Евеню в Бронксі, напала громадка юнійних робітників та стала їх обкидати цеглами зі сусідної будівлі. Кількох неюнійних робітників покалічено. Коли хтось зателефонував на поліцію, юнійні робітники привитали градом цегол і полісменів, так що поранено й кількох полісменів, заким їм вдалося здержати бійку. Арештовано 16 осіб.

БУРЛИВІ ВИБОРИ В ШИКАҐО.

ОБІ СТОРОНИ И ПОЛІЦІЯ ВЖИВАЮТЬ ТЕРОРИСТИЧНИХ СПОСОБІВ.

ШИКАҐО, 5. квітня. — В дуже завзятих виборах міського уряду, до яких станули проти себе республиканець Томсон, що був уже два рази мейором сього міста, Виелим Девер, дотеперішний мейор, демократ, та независимий републиканець Джан Дил Робертсон. Вибрано Томсона.

Вибори були дуже бурливі. Всі партії вживали бандитів до тероризовання своїх противників, але поліція вжила на них терору. Наслідком сього вибору зазначилися вибухами кількох бомб під демократичними клюбами, декількома стрілянинами, але ранених тяжко людий ані вбитих не було.

ОДНО СУДОВЕ РІШЕННЄ БУДЕ МАТИ ВЕЛИКИЙ ВПЛИВ НА БИЗНЕС.

НЮ ЙОРК, 5. квітня. — Висший стейтовий суд розбирав нині питанне, чи державна влада має право видавати закони, які пробують нормувати до найменчих дрібниць спосіб будовання домів. Ходило сим разом о постанову закона, яка забороняє класти в домах, висших як на 12 поверхів, циратові хідники в коритарах і комнатах. Суд рішив, що закон є важний.

Се буде мати велике значіннє не тільки для людий, працюючих у таких домах, які тепер будуть мусіти мати цементові долівки, але й для бизнесу, як се видно з того, що доставa цирати до одного такого будинку може коштувати до міліона долярів.

І СТАРІСТЬ НІКОГО ВІД НІЧОГО НЕ ЗАБЕЗПЕЧУЄ.

НЮ ЙОРК, 5. квітня. — Джордж В. Додж, Президент Першого Національного Банку в Шингелгаві, Па., заповів свій шлюб з вдовою Джейн Своловь. „Молодий“ має літ 83, „молода“ 81. Покійний муж „молодої“ служив аптикарем ще в Горожанській Війні. „Молодий“ має вже внуки.

ДЕСЯТЬ ЛІТ МИНУЛО ВІД ВИПОВІДЖЕННЯ ВІЙНИ НІМЕЧЧИНІ.

ВАШИНГТОН, 5. квітня. — Нині минає десять літ з того часу, як американський конгрес ухвалив виповісти війну Німеччині. Було се на надзвичайній сесії конгресу, скликаній тодішним президентом Вилсоном. Вилсон виголосив на нічнім засіданню славну промову до обох палат конгресу, котрий зараз опісля ухвалив відповідну военну резолюцію. Коли Вилсон підписав сю резолюцію дня 6. квітня, Америка була вже чинно замішана в світову війну.

КОРОЛЬ ФЕРДИНАНД УМИРАЮЧИЙ.

БУКАРЕШТ, 4. квітня. — Всі способи вдержати при життю румунського короля Фердинанда заведуть мабуть в надії і смерти короля можна надіятися кождого дня а навіть кождої години. Кажуть, що в разі смерти стане румунським диктатором ґенерал Авереску. Побоюються з приводу смерти короля заворушень, через те навіть ворогуючі партії ґодяться на диктатуру. Мимо того ситуація в краю дуже напружена. Богато буде залежати від того, яке становище займе усунений престолонаслідник Кароль та армія.

ПРОЄКТ ЗМІНИ ПОЛЬСЬКОЇ ВИБОРЧОЇ ОРДИНАЦІЇ.

На конституційній комісії польського сойму посол Гломбінські предложив проєкт зміни виборчої ординації до сойму. Пропонує він зменшення числа послів до 300. Розділення мандатів на поодинокі округи має наступити на підставі числа голосів, відданих при останніх виборах до сойму. На українських і білоруських землях має утворитися дві групи — польську і непольську і між ті дві групи розділюється мандати в тoй спосіб, щоби на польську групу припало найменше одна трета мандатів. Цей закон мав би появитися декретом президента.

ДИКИЙ НАПАД НА ПОСЛА С. ХРУЦЬКОГО.

Дня 2. березня радила конституційна комісія польського сойму над проєктом зміни виборчого закона, який внесли польські праві партії. З промов внескодавців видно було, що ходить їм о те, аби зменшити представництво національних меншостей в будучім соймі, а рівночасно збільшити представництво польського народу. В дискусії забрав голос і український посол Сергій Хруцький. Він зазначив, що Поляки можуть собі ухвалювати, що хочуть, бо „коли від українських земель не буде ні одного представника в польськім соймі, тоді швидше відірвемось від Польщі“. На сі слова скочив польський „християнсько-демократичний“ посол Сосніцкі і мов божевільний вдарив посла Хруцького в груди. На посла Хруцького кинулися також инші польскі посли; повстала метушня. Коли гамір трохи притих, посол Хруцький сказав до Поляків: „Ось приклад вашої вищої польської культури“. Голова конституційної комісії, проф. Гломбіньскі, після сего покликав до порядку однаково посла Хруцького, як і напавшого на него посла Сосніцкого, на що посол Хруцький завважав: „А се є приклад польської справедливости“.

Польський напад на посла Хруцького викликав між Українцями велике обурення, тимбільше, що загально відомо, що посол Хруцький є ще слабий, бо недавно тільки перебув операцію на запалення сліпої кишки.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Юлія Василишин, літ 16, дочка гром. Михайла Василишина з Монт Кармел, Па., впала жертвою огню. Знайшли її на сходах горіючої хати неживу минулої неділі. Бл. п. Юлія погибла задушена димом.

Покійна належала до Молодечого Департаменту У. Н. Союза і була членкинею від. 2. У. Н. Союза в Монт Кармел. До Союза належала від 1922. року. Вписали її родичі, коли мала 11 літ.

ДО АРЕШТУ ЗА НЕМОРАЛЬНУ ШТУКУ.

В Ню Йорку засуджено Виляма Френсиса Доґена, автора одної неморальної штуки і Мака та Якова Кромберґів, які ту штуку виставляли в театрі. Кождий з них має відсидіти по 10 днів в домі роботи і заплатити 250 долярів.

МОЖЛИВІСТЬ СТРАЙКУ НА ЗЕЛІЗНИЦЯХ КАНАДИ.

Канадійський зелізничий рух може бути в скорім часі захитаний, якщо старання міністра праці Гінена не увінчаються успіхом. Робітники при фрейті та клерки зачали голосовання над тим, чи не виходити їм на страйк. Около 5,000 до 6,000 людей належить до юнії, яка перепроваджує голосовання. Голосовання над страйком є безпосереднім наслідком рішення федеральної арбітраційної ради, яка недавно признала робітникам 4 центи на годину підвишки. Компанії не приняли сего рішення і через якийсь час провадилися переговори між міністром праці, представниками компаній і представниками робітників, однакож і сі переговори до згоди не допровадили.

КОМУНІСТ ПРОГРАВ У ВИСШІМ СУДІ.

Майк Савоскі, фортвіліямський (Канада) комуніст, який порізав ножем націоналіста Тому Деренівського, мусить відсидіти два роки у Стоні Мавнтен. Апеляційний суд в Торонто відкинув його відклик.

ТИФ У МОНТРЕАЛІ.

В Монтреалі (Канада) кинулася сильна пошесть тифу. Число захоровань досягло до 1,156. По місті позакладано кліники, де даром щеплять проти сеї пошести. Шпиталі переповнені хорими. Відбувається старанне стерилізовання фляшок від молока, щоби не допустити до дальшого ширення пошести.

АДВОКАТКА ВИРАТУВАЛА ДІВЧИНУ.

Панна Доф, як оборонниця в процесі Параньки Федаш, в Едмонтоні (Канада) виратувала свою кліентку від кари за страчення дитини. Обвинувачена лише кілька місяців тому прихала з краю. Оборонниця так добре провадила оборону, що при скінченню процесу судья поґратулював їй за знамениту оборону.

ФІЛЬОМЕНА ЛОПАТИНСЬКА У ЛЬВОВІ.

Фільомена Лопатинська, бувша артистка міської опери у Львові і Чернівцях, незабута оперова артистка українського театру в Галичині та на Великій Україні — виїзджає невдовзі на Радянську Україну, заанґажована до державної опери. Перед відїздом згодилася артистка виступити у Львові в Незалежнім Людовім Театрі, в народній опереті С. Гулак-Артемовського „Запорожець за Дунаєм“ в ролі Одарки, що належить до найкращих креацій артистки в народнім репертуарі.

МИТРОПОЛІЯ ПРОТИ УКРАЇНСЬКОГО ЦЕРКОВНОГО ЗІЗДУ.

„За Свободу“ подає: „Вище церковне управління розглянуло питання про український церковний зїзд, що має відбутись в Луцьку і визнавши, що порядок нарад сього зїзду суперечить (?) канонам православної церкви, ухвалило: рекомендувати православному духовенству від участи в тому зїзді стриматись“.

У ЛЬВОВІ БУДЕ СТВОРЕНИЙ РАДЯНСЬКИЙ КОНСУЛЯТ.

З рамени радянського посольства в Варшаві приїхала до Львова делеґація, яка має закупити тут дім, для приміщення радянського посольства у Львові. Цей консулят буде створений вже в найближчому часі на підставі умови, заключеної свойого часу між Польщею та Радянським Союзом.

СЛОВНИК УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРИЧНОЇ МОВИ.

Всеукраїнська Академія Наук готує до друку словник української історичної мови в редакції проф. Тимченка.

В словнику буде походженне мови та жерела. Ще в осени видасться частину словника від букви А до Ж. Приготовлено до друку понад 40 аркушів.

СВОБОДА СЛОВА В ПОЛЬЩІ

Представники пятьох поневолених народів під Польщею: Українців, Білорусинів, Німців, Жидів і Литовців почали видавати у Варшаві місячник в англійській, німецькій, французькій і польській мовах, присвячений справам національних меншостей. Сам факт обєднання непольських народів для такого інформаційного журналу, що мав інформувати закордон про справдішне положення тих націй під Польщею, так заболів польську владу, що комісаріят міста Варшави сконфіскував цілий наклад першого числа сього часопису під назвою „Націо“, хоча не було до того ні суттєвих, ні формальних причин. Щойно по інтерпеляції в соймі клюбів тих національних меншостей адміністраційні власти уневажнили конфіскату, зажадавши для свого людського на оправдання свойого вчинку зміни двох блаґих речень в статті Дмитра Левицького. Так виглядає конституційна свобода слова в Польщі!

АНГЛІЙСЬКИЙ ПРОТИСТРАЙКОВИЙ ЗАКОН ВИКЛИКАВ ЗАГАЛЬНЕ ОБУРЕННЄ

ЛОНДОН, 5. квітня. — Проєкт закона, який предложено в англійськім парляменті, а який звертається проти робітничих страйків заворушив цілим робітництвом. З рамени Партії Праці поведено широку кампанію проти цего закона. Всі робітничі організації скликують мітинґи і виносять резолюції проти закона.

Рівнож і лібералі, які годяться з тим, щоби перевести ухвалу щодо заборони ґенерального страйку і пікетовання, є на загал в опозиції щодо инших протистрайкових мір. Рівнож і многі консерватисти тої думки, що закон за суворий.

МІСІОНАРІ ПРИСПІШУЮТЬ ЕВАКУАЦІЮ.

ШАНГАЙ, 5. квітня. — І з Північного Китаю починають втікати чужинці і місіонарі, які жили там десятками літ. Протичужинецький рух доходить до найдальших закутин. Місіонарі кажуть, що вернути буде можна до Китаю найскорше за яких 5 літ, тільки не знати, чи буде до чого вертати, бо досього часу готов і слід пропасти по всіх християнських церквах і школах.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ АҐЕНТ БОРОДИН Є АМЕРИКАНСЬКИМ СИТЕЗЕНОМ.

ШАНГАЙ, 5. квітня. — Найблизший дорадник кантонського уряду і заступник совітської Москви є американським горожанином. Втік він вже давно з царської Росії до Америки і тут став натуралізованим горожанином та оженився з Американкою. Його діти говорять тільки по англійськи.

Бородин напирає на кантонський уряд, щоби завести в Китаю большевицькі порядки на взір Москви.

ЩО ДУМАЄ ЕВРОПА ПРО АМЕРИКУ.

БЕРЛІН, 5. квітня. — В Берліні перебуває тепер американський історик Гайнрих ван Лун і переговорює там в справі німецького видання його найновішого твору „Америка“. При тій нагоді висказався Лун про погляди Европи про Америку. Він каже: Европа надіється з Америки те, що в Америці найгірше, а поминає цілковито американське духове і артистичне життя. Европа зубожіла і вона думає тільки про те, якби то можна три рази на день їсти, або дістати нове вбрання. І думає, що Америка має на те якусь маґічну розвязку. Тому в Европі читають тільки про Форда, Ракефелера і Едисона. Вони не мають ніякого респекту перед американською літературою а тільки перед Вандербилтом. В Европі не знають нічого про те, як духовий світ Америки бореться проти матеріялізму і американської вузкоглядности та добре здає собі справу, що ми в Америці маємо великий край але не маємо ще великого народу. І головно Бог зробив Америку великим і славним краєм а не ми самі.

БРИТАНІЯ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ЗАВОРУШЕНЬ В НАНКІНҐ.

ЛОНДОН, 5. квітня. — Подібно як і вашингтонський уряд, вислала Англія ноту з протестом проти заворушень в Нанкінґ. В тій ноті жадає Англія від китайського уряду оправдання, відшкодовання і забезпечення, що такі події більше не повторяться.

На самім початку думали вислати ноту в формі ультиматум. Та це перепало. Не знає тільки уряд, кому саме вислати ту ноту, чи на руки кантонського міністра заграничних справ Чена чи на руки військового команданта в Шанґаю ґенерала Ченґ Кай Шека чи на руки уряду в Пекінґу. Рішено вислати на руки американського посла і дати йому вільну руку вислати кому захоче.

ЯПОНІЯ ТАКИ НЕ ВИШЛЕ БІЛЬШЕ ВІЙСКА ДО КИТАЮ.

ТОКІО, 5. квітня. — Мимо того, що наслідком заворушень були численні жертви і з японського боку та що частина японської преси домагається острих мір проти Китаю, заважив голос міністра закордонних справ Шайдеґари. Японія задержить далі мирне відношення зглядом націоналістичного уряду і не буде збільшати військових частин.

ЩО БАЧИТЬ В КИТАЮ ФРАНЦУСЬКИЙ КОРЕСПОНДЕНТ.

ПЕКІНҐ, 5. квітня. — Французький кореспондент Зервайн подає, що ніхто не в силі подати сьогодня правдиві інформації щодо цего, що діється в Китаю, а ще менше відгадати, що може статися. Одне можна цілком певно ствердити, що ненависть до чужинців стала така, якої досі ніколи ще не було. Разом з тою ненавистю зростає і ненависть клясова. Зарисовується наслідком большевицької пропаганди велика пропасть між буржуазією а пролетаріятом. Китай приходить до переконання, що алієнти визискали його у світовій війні, а нічого йому не дали. Хиба тільки одних Німців кинули їм в жертву. Німці втратили свої концесії, а рівнож і ектериторіяльність. Через те, що були суджені китайськими судами, програвали процеси і Китайці дещо на них доробилися. Тепер думають те саме зробити і з другими чужинцями. Дорогу вказали їм самі алієнти.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯК ЗА ЧЕРВОНА АМЕРИКА?

В радикальнім місячнику „Де Ворлд Туморов" за місяць квітень появилася під таким наголовком стаття Вила Ервина. Має вона представити Америці, на скілько правдиві звичайні в нинішний день побоювання перед поширеннем радикальних течій в Америці.

Про широке росповсюдненне радикальних течій в Америці говорять нині з двох боків: з одного боку, самі радикали, з другого, їх крайні противники. Одні й другі говорять про поширенне радикальних течій, аж поки їх горло не зболить. Якаж супроти сього є справдішна ситуація? Яку дійсну силу представляє „червона Америка"?

Автор бере наперед течію найчервонійшу з усіх, себто комуністів. Комуністи самі покладають великі надії на поширенне радикального руху. Вони ждуть світової революції і усердно для неї працюють. З усіх країв Америка найбільше поступова країна промислово і повиннаби мати найбільше комуністів. Та щож ми бачимо на ділі? При послідних виборах в Америці найшлося всего 36,000 людий, які віддали голоси за комуністичними кандидатами. Зіновев, голова „третого Інтернаціоналу" в Москві, мав сказати, що в Америці нема більше, як 5,000 комуністів, на яких можна з певностю спуститися. До того велику частину комуністичної агітації піддержує своїми фондами Москва. Агітацію серед Муринів піддержується звідти зовсім отверто.

Другі галузи „червоної Америки" ще слабші. Соціялістична партія роскололася наслідком воєнних суперечок, підчас котрих богато чільних соціялістів стало простими агентами аліянтів. В 1919. році було в соціялістичній партії 50,000 членів. В 1926. році головна кватира подавала се число на 16,000. Серед того числа американських горожан нема певно більше як 6 до 7 тисяч.

Організація „Промислових Робітників Світа" має не більше як 16,000 членів. Справдішних анархістів тут нема більше як 3,000.

Зібравши разом, в Америці революційно настроєного елементу нема більше, як яких 97,000 душ. На 57 мілїонів дозрілого населення краю се не виносилоби одного проценту, бо лише 1 особу на яких 570 осіб. Словом, радикальний елемент в Америці становить тоненьку, просто незамітну поволоку.

„Се може вспокоїти тих нервових горожан, котрі ще й тепер мають примари про стрілянину за вуличними барикадами. Зате се дасть певно менчу потіху деяким агітаторам, котрі підпирають свої інтереси через промовлюванне до страху перед суспільною революцією".

ДОБРА ОЗНАКА.

Часто доводиться чути, як наші люди нарікають самі на себе. Особливо тут в Америці іміґрація. Бачуть наші люди, що тут ріжні народи мають свої національні орґанізації та інституції, про які нам і думати не приходиться. Тому й говорять, що, мовляв, ми, Українці, не придатні до орґанізовання власними силами національного життя. Инші договорюються до того, що виправдують панування над нашим народом инших народів, бо ніби ті народи мудрійші, сильнійші, тощо. Другі вигадують якусь свою „тверду руку", шукаючи для того диктаторів, гетьманів, князів, які малиби міцно тримати наших людий за чуба.

А чи дійсно воно так? Чи дійсно наш нарід не здатний до самоорґанізації, до демократичного провадження всіх своїх справ національних, державних та инших? Над цим мало хто задумувався.

От, наприклад, хочби взяти Москалів. Ріжні наші москвофіли чи гетьманці, чи большевики, чи які инші, гадають, що московський нарід більше здібний до самоорґанізації, до національної дисципліни, ніж український. Так кажуть лише ті люди, що не хотять рахуватися з фактами, не хотять дивитися на дійсність. Придивімся ближче до Москалів. Що вони мають тут в Америці національного, ними зорґанізованого? Їх числиться тут не меньше ніж Українців та й іміґрація їх хоч куди старша. Отже, чи мають Москалі хоч одну запомогову орґанізацію такої сили, як найменьша українська? Про порівнання з нашим Народним Союзом вже нічого й думати. Ні, Москалі не мають жадної поважної запомогової орґанізації. А чи мають вони де-небудь народні доми, діточі школи такі, як в Українців? Теж не мають.

Придивімся до їх православних церков й побачимо, що всі московські православні церкви побудовані й тримаються лише несвідомими національно Українцями. Ті наші люди вважають себе „русскімі" лише тому, бо вони не знають, що то таке дійсний Москаль. Крім того вони не знають самих себе, не знають своїх національних якостий. Якби вони все це знали, то ледви чи захотілосьби їм себе називати „русскімі" так саме, як культурному чоловікови назвати себе дикуном. Ті нечисленні „русскія" національні орґанізації, що ледви животіють, теж, так само як і церкви, збудовані й тримаються лише українськими відщепинцями.

Але скаже дехто: „Це все добре. А чомуж все таки инші народи: Німці, Чехи, Італіянці, Жиди й навіть Поляки мають більше й ліпші орґанізації ніж ми?"

Щоби се зясувати, треба звернути увагу на те, яка іміґрація з тих народів найстарша, а крім того, з якою гадкою вона їхала сюди: чи осісти тут назавжди, чи вернутися до дому, заробивши трохи грошей?

Коли ми саме з такої сторони подивимося на справу, то побачимо, що найперші Жиди з названих ґруп іміґрації почали приїздити до Америки. Вони приїздили звичайно на завжди, бо не маючи своєї рідної землі, не маючи своєї держави, вони скрізь, куди не приїдуть, осідають на завжди.

Так саме й инша іміґрація переселялася до Америки на завжди, бо в свойому рідному краю було вже їм за тісно. Отже приїздили вони сюди з своїми родинами з метою на завжди лишитися на новій батьківщині.

Українська іміґрація до Америки зовсім молода. Приїздили наші люди сюди на короткий побут. Їздили на працю до Франції, Німеччини чи де інде в Европі, потім і в Америку. Не думаючи тут залишитися на довго, Українці й не мали перед собою завдання творити тут своїх власних орґанізацій для розвитку й підтримання своєї культури. Досить було того, щоби задовольнити свої релігійні потреби. А часті випадки скалічення та смерти людей наших при праці, особливо в майнах, витворили потребу ще орґанізації, що забезпечує на випадок смерти. Таку найстаршу українську орґанізацію й було створено. Це Український Народний Союз. Ранійше це цілковито задовольняло нашу іміґрацію та відповідало її потребам.

Але тепер становище наше тут цілком змінилося. Прийшла Велика Війна, яка на довший час затримала тут наших людий. По війні на українських землях витворився той тяжкий стан, при якому поворот до свого краю і з політичних і з економічних причин став неможливий. Доводиться нашій іміґрації задишитися в Америці на все. Навіть хочби й прийшло до яких змін на наших землях і Україна сталаби дійсно державою нашого народу, то й тоді більшість наших іміґрантів не зможе вернутися до дому. З одного боку вони вже занадто довго були відірвані від свого рідного краю, обставини життя там так змінилися, що повернувшись туди ніхто не зможе продовжувати своє старе життя, а треба починати будувати його знову. З другого боку до тутешніх обставин вже звикли; більше-менше кожен наладив своє життя, а в кого ростуть діти та вчаться в школах, то звичайно вони вже зовсім будуть чужими на землі своїх батьків.

Зрозумівши, що вже годі думати про масовий поворот до старого краю, наші люди почали тут улаштовувати своє постійне життя, як і инші народи. Для того наші люди почали йти більше в бизнеси, купувати реальности, набувати фахи, вступати в робітничі юнії, вчитися англійської мови й ставати ситизенами Америки.

А з загально-національного становища розпочався рух за будовою своїх народніх домів, за заснованнєм діточих шкіл, фінансових інституцій і т. д. Початки такого руху вже є. Вже богато місцевостий може похвалитися українським народним домом, а ще більше школою. Правда, їх ще за мало вони ще не такі гарні, як в инших народів, але це лише початки. Таке саме було і в инших, коли вони почали ту саму працю.

Культурно-національний рух в Америці, що почав зростати серед Українців, є доброю ознакою: він є виявом їх природної здібности до самоорганізації, до самоуправи. Це є ознака культурности нашого народу. Коли ми не спинимось на цьому доброму шляху й підемо ним далі ще скорше, ще енерґійнійше, то не лише дорівняємо иншим народам, а й переженемо декотрих з них. Тепер наша іміґрація натрапила на правдивий, природний шлях і ним вона повинна твердо й рішуче йти вперед.

Борімся — поборемо, працюймо — набудемо.

ВІДОЗВА

ДО РОДИМЦІВ СЕЛА ДМИТРОВА РАДЕХІВСЬКОГО ОКРУГА.

Життя змушує нераз іти дорогами, на яких годі зазнати великих приємностей. Бо кождий примус хочби й до чого доброго має свої немилі початки. Зазначуємо се на самім вступі нашої відозви, длятого, щоби Ви, наші дорогі Родимці зрозуміли, що ми саме знаходимось в такім примусовім положенню, яке змушує нас запукати до дверий Ваших сердець, бо лише свій свого зрозуміє. І хоть воно неприємно просити, то однак додає нам до того відваги та свідомість, що то лише початок такий трудний і не приємний. Бо як дозріє овоч нашої праці, як довершимо розпочате діло, то тоді і з Вами поділимось нашою радостю! Ми знаємо, що Ви, Родимці, сумуєте — як ми сумуємо і тішитесь — як ми тішимось. Не думаємо підходити до Вас лесними словами, бо для щирого серця вистарчить просте, але щире слово. Длятого відразу говоримо в чім річ. Річ та, що наше село не може бути дальше без читальні, яка містиласяби в власнім домі. Томуто приступаємо до будови власного дому, в якімби містилася читальня на тім місци де стояла стара школа з громадською канцеляріею. Кошта великі, бо будинок мусить бути критий бляхою і відповідати вимогам читальні.

Ну щож! — скажете — ставте з Богом: на таку велику громаду, як Дмитрів, невелика штука, бо „громада — великий чоловік"! Та тут зачинається наш встид... Бо колиб громада була дійсно „великим чоловіком" то не розказувалиби ми свої журби, хотяй і ми не богаті. Властне ми переконались, що без читальні не стане громада ніколи великим чоловіком. А колиб ми чекали, аж ціла громада скаже: „будуймо собі читальню", то відай ніколи тогоб не діждались. Хотяй які ми пізні до всего, то таки побачили врешті, що той бідний народ, якому щораз тіснійше, мусить приучуватись нового способу життя, мусить навчитися спільно думати, мусить через читання добрих і розумних книжок пізнавати свою біду і ублагороднювати свою душу. А щоби се могло статись, то мусить бути місце, де би всі спільно сходились, радились і учились. Таким місцем може статись лише Читальня, у своїм власнім домі.

Дорогі Родимці! Не місце тут розкривати наше життя, наші страхіття і нашу журбу. Се вже не той Дмитрів, що Ви його покинули. Змінилося богато, а все — не на ліпше... Ми віримо, що колиб Ви перейшлись своїм рідним селом і приглянулись всьому життю — проковтнулиб не одну сльозу...! Приходять що раз тяжші часи, а нарід одинцем тяжку думу думає. Навіть подивиться батько на своїх дітий і мороз тілом переходить. Закрадається між молоде покоління деморалізація і воно не може так дальше ходити самопас, бо через дальше його занедбання може вирости з него нарід, що збудує собі більшу неволю і нещастя, чим хто небудь з яких ворогів. Не питайте про всі подробиці нашого болю, бо комусь з боку моглоби здаватись, що ми підступом стараємось видобути від Вас якусь милостиню.

Дорогі Родимці! Коли згадуємо Вас, то нам пригадується, що Ви виросли разом з нами на одним дереві, на одній нам рідній Землиці!

І лиш Ви одні зможете нас зрозуміти, нам співчувати і в будові читальняного дому помогти. Тай не для того звертаємось до Вас, що уважаємо Вас за богатих, але длятого, що Ви нам рідні. Ми гаразд розуміємо, що Ви кождий цент здобуваєте потом. Не страхає нас понура теперішність, але додає нам сили віра в ліпшу будучність і надія, що ніодин наш труд не піде на марно! Кожду поміч згадувати будемо і ті, що будуть по нас. Імена всіх жертводавців умістимо в пропамятній читальняній книзі і оголосимо в часописях. Жертви просимо слати на такий адрес:

Читальня „Просвіти"
в Дмитрові, п. Холоїв,
Сх. Галичина, Европа.

За Виділ Читальні в Дмитрові:

о. Петро Мінко, голова, місц. священик, (підпис);

Гриць Мостовий, секр., (підпис).

(Печать читальні).

Петро Мельник, Михайло Ковальчук і Тимко Мостовий.

(Підписи).

З такою ото відозвою віднеслись до нас всіх, які походять зі згаданого села. Так спішіть краяни з помочею. Всі Ви щирі Українці, які несли поміч всім тим, які простягали руки, без ріжниці, хто кликав. Так будьмо чуйні на просьбу свого рідного села, бо се наш святий обовязок помочи.

Зі всякою перепискою прошу відноситись до мене, а про висилку грошей в рідний край прошу повідомити мене, щоби в будуччині мати спис всіх тих, які причинились збудувати Народний Дім в Дмитрові, щоби ми мали свій спис в Америці.

За Тимчасовий Комітет
в Америці:
Петро Костів,
27 Charlton St.,
Newark, N. J.

Конан Дойл.

ЗНАК ЧОТИРОХ.

(12)

— Ба, мій коханий! Це ж сама простота — все ясне й зрозуміле. Гонити за ефектами це взагалі не моє діло. Послухайте тільки: Два офіцери, що командують сторожею в оселі злочинців, довідуються про важну таємницю, що відноситься до одного закопаного скарбу. Один Англієць, що зветься Джонатан Смоль, рисує їм до того плян. То назвище ми бачили на карті, яку носив капітан Морстен у своїм портфелі. Як пригадуєте собі, Смоль підписав був її від себе і своїх товаришів „знаком чотирох" — як він висловився трохи драматично. На основі цього пляну офіцери — може обидва або тільки один із них — знайшли той скарб і привезли до Англії, але не виконали здається умови, під якою він був їм переданий. Питання, чому Джонатан Смоль не забрав сам скарбу? Відповідь на те не тяжка. Дата на карті доказує, що вона походить з того часу, як Морстен був у службі при оселі злочинців. — Джонатан Смоль не міг забрати сам скарбу, бо він і його товариші були самі каторжниками і не були свобідні.

— Але ж це все тільки пусті здогади.

— Хорони Господи, це все льогічні припущення, що покриваються з фактами; це доказує дальший перебіг: майор Шольто живе декілька років спокійно і щасливо, маючи в руках скарб. Потім він одержує листа з Індії, що нагнав йому великого страху. Що було в ньому?

— Правдоподібно повідомлення, що люде, яким він не додержав слова, були вже вільні.

— Або що вони повтікали. Це останнє далеко правдоподібніще; бо час їх визволення був йому певне відомий — і не був би для нього несподіванкою. Що ж він тепер робить? Він стережеться перед чоловіком, що має деревляну ногу — перед білим чоловіком; бо він приймає за свого ворога похатнього торговця і навіть стріляє в нього з пістолі. На карті є тільки назвище одного білого; всі иньші Індуси або магометане. Тому можемо приняти з певністю, що той каліка без ноги і Джонатан Смоль це одна й та сама особа. Чи бачите яку помилку в цьому викладі?

— Ні, направду, ні. Він ясний і звязкий.

— Отже добре. Станьмо тепер на місце Джонатана Смоля і приглянься справі з його становища. Він приїздить до Англії з двояким наміром, раз щоб відзискати те, що він вважає своєю власністю, а друге, щоб пімститися на людині, яка його обманула. Довідавшися, де перебуває Шольто, він старався, мабуть, навязати зносини з кимось із мешканців його дому. Пані Бернстон згадувала про якогось сторожа, що звався Лял Рао, про якого вона не може сказати нічого доброго. Винайти сховок скарбу було для Смоля неможливо. Крім майора і вірного слуги, що вже не жив, не знав про те ніхто більше. Нараз довідується Смоль, що майор вмирає. Він попадає в скаженість, що таємниця скарбу може піти з ним до гробу, наражується на небезпеку, що може бути зловлений вартівниками і дістається аж під Шольтове вікно. Тільки присутність обидвох синів не дозволила йому дістатися далі. Повен ненависти і злоби супротй небіжчика, він влазить у ночі до кімнати, перешукує всі папері, сподіючися, що знайде якусь вказівку про скарб і лишає на знак своєї гостини на картці паперу знаменні слова: „знак чотирох". Коли б він був убив майора, то це в його очах не було б ніяке звичайне вбивство, тільки справедлива кара, яку він виконав як заступник чотирох товаришів. Дивний самообман того роду виступає часто у злочинців і доводить не рідко до їх відкриття. — Чи ви слідкували за мною до цього місця, докторе?

— Без труду.

— Що ж лишилося робити Джонатанові Смолеві? Він не міг нічого иньшого робити, як тільки слідити потайки за спробами віднайдення скарбу. Може з того часу він був покинув вже Англію і тільки час до часу приїздив назад. Про відкриття замурованої комірки під кришею він довідався зараз, відай через свого помічника в самому домі. Сам Джонатан не був би в силі зі своєю деревляною ногою дістатися до високо положеної кімнати, в якій мешкав Вартоломій Шольто. Йому помагає дивний товариш, що поконує цю трудність, але стає босою ногою в креозот. Це викликує на сцену Тобі та змущує військового лікаря з половиною платні бігати досвіта навколо цілими милями.

— Але злочину доконав той другий, а не Джонатан.

— Цілком слушно. Джонатан був навіть рішуче проти того, коли судити по тім, як він товкся по кімнаті, коли увійшов до неї. Він не хотів підставляти своєї голови під стричок, а крім того не мав злости на Вартоломія Шольта. Тому він волів би був, коли б можна було його по просту звязати і заткати йому уста. Але на те вже не було ради; дика вдача його товариша вибухнула, і отрута зробила своє: тоді Джонатан лищив свій знак, спустив на мотузку у низ скриню зі скарбом, а за нею спустився сам. Такий був перебіг події, оскільки я можу її розвязати. Щодо його особи, то він мусить бути мущина середніх літ і мусить бути обсмалений від сонця, коли перебув довший час у такій печі, як Андаманія. Його висоту можна змірити легко по довготі його кроків, а що він носить бороду, про те ми знаємо. Його бородате обличча впало головно в очі Тадія Шольта, коли він бачив його під вікном. Я не знаю, чи лишається ще що до вияснення.

— А його товариш?

— Ага. Це невелика таємниця! Ви довідаєтеся скоро про все. — Яке пишне раннє повітря. Дивіться, як там пливе маленька хмарка, ніби червоне крило величезного флямінґа. Тепер виступає золотий край сонця понад лондонські мряки. Можу йти об заклад, що зпоміж усіх людей, яких воно освічує, ніхто не займається таким незвичайним підприємством, як ми. — Чи маєте при собі вашу пістолю?

— Маю свою палку.

Можливе, що нам буде треба чогось такого, коли викуримо їхнє гніздо. Бо Джонатана я лишаю вам, але якщо той другий буде настирливий, то я застрілю його.

Він витягнув свій револьвер, всадив два набої і встромив його назад до кишені.

Увесь час ми йшли, куди провадив нас Тобі, то пільними дорогами, то посеред віль. Тепер ми зайшли на звичайні вулиці, де вже рухалися робітники і візники; брудні жінки відчиняли вікна і замітали хатні пороги. У наріжному шинку кипіло життя. Мущини, дикого вигляду, виходили звідти після раннього напитку і обтирали бороди в рукави. Чужі собаки вибігали і оглядали нас цікаво; але наш незрівнаний Тобі не дивився ні на право, ані на ліво, тільки біг безвпинно наперед з носом при землі, завиваючи завзято час до часу дико на знак, що він йде пильно за слідом.

Люде, за слідом яких ми йшли, мусіли йти дивною кривулястою лінією, правдоподібно тому, щоб заховатися перед вислідженням. Вони не лишалися ніколи на головній вулиці, коли була рівнобіжна побічна вулиця. На долішному кінці Кенінґтон-Леп вони скрутили на ліво через Бонд і Майлс стріт. Там, де знов та вулиця кінчиться, на Найтс Плейс. Тобі почав нагло бігати то взад, то вперед. Його ліве вухо було насторошене, а праве звисало в долину: справжня картина собачої нерішучости. Потім він крутився в коло та споглядав час до часу на нас, наче б ждав від нас співчуття у своїм клопоті.

— Що, до чорта, цій собаці? бурмотів Говмз. Вони ж, хиба не взяли тут повозки, ані не полетіли в гору.

— Може вони тут хвилину задержувалися?

— Ну! вже добре! Віч біжить далі! скаав Говмз, віддихаючи лекше.

І дійсно Тобі пустився знов бігти. Ще раз він вітрив, а потім нагло рішився і полетів з такою силою і рішучістю, якої дотепер ще не показував. Він був тепер на такому певному сліді, що навіть не потребував прикладати носа до землі, тільки смикав завзято за посторонок і старався вирватися. По блестячих очах Говмза я міг пізнати, що на його думку ми мусіли бути вже близько кінця нашої блуканини.

(Дальше буде).

ПАМЯТАЙТЕ НА РІДНИЙ КРАЙ!

При кождій нагоді збирайте на: Рідну Школу, інвалідів, сиріт та політичних вязнів в старім краю.

Жертви належить слати до краю через:

OBYEDNANYE
P. O. BOX 411, PHILADELPHIA, PA.

ДУМКА.

Світ вертиться на подобу дині,
На спід той піде, хто в горі є нині!
Сав.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗАЧИНАЙМО ВЖЕ РАЗ ВИПЛИВАТИ НА ЧИСТУ ВОДУ.

Велике щастє, що Обєднаннє і „Свобода" рушили вже раз шкільну справу з мертвої точки. Та все таки на загал шкільна справа ще всіх не захопила. Бо як це зрозуміти: Чи шкільне питаннє це тільки домашня справа У. Н. Союза і його органу „Свободи"? А деж ділися другі організації і їх органи? Де дівся У. Р. Союз, Народна Поміч в Пітсбургу, Згода Братсів в Олифанті чи Провидінє в Филаделфії? Чи їх та справа не обходить? Чи у них зі шкільною справою всьо гаразд? Чому вони мовчать і не виявляють своєю думки в так важній культурно-національній справі?

А чи не добре би було, щоб і батьки дітей заговорили. А їх голосу рівнож не чути. Вже він році минуло як виголошено реферат на засіданню Обєднання про шкільну справу і розпочато дискусію і був час забрати голос.

А де наше священство? Чи і його не обходить наша шкільна справа? Чи і воно не почувається забрати голос в шкільній справі?

А куди ділась наша інтелігенція? Можеб вона сказала, як треба виховувати її власні діти, щоб хоч розуміли по українськи, бо по богатьох домах наших інтелігентів, до священиків включно, діти не то що не говорять по українськи, але навіть не розуміють української мови.

Не тільки У. Н. Союзови, Свободі і Обєднанню, але нам всім треба добре поставленої української школи і про неї помимо ми всі заговорити. Так про неї подбати, як дбають про свої школи Німці, Поляки, Чехи і другі.

Не дбав наш нарід досі про школу, не дбали і священики по парохіях. І тому душаться наші діти по пивницях під церквами. Ту правду треба собі тепер вже раз сказати в очі. Треба лихо пізнати і йому зарадити. І треба з ним боротися так, як боремося з рутенством і тими епископами і священиками, що наших національних геніїв хаотиками звуть, а Скоропадського всім нам на примір ставлять.

Шкільну справу розбираймо спокійно і розважно. Розважмо, що ми не маємо ні букварів, ні читанок, ні зошитів до вправ, ні підручників співаників, ні історії, ні репорт-картів і т. п. Через те школа не може розвиватися. А розвинеться, коли загал попре реформу школи. Ми звикли думати, що це держава має дбати про школу. Але ми не маємо своєї держави, тому мусимо вибрати тіло, якеб нам ту державу в шкільній справі заступило. Якеб збирало фонди і мало нагляд над цілим українським шкільництвом в Америці. Таким тілом повинна бути Шкільна Директорія, яку треба би нам увести в життя.

Я вже тут 17 літ мучу себе і мучу дітей навуку без відповідних букварів і читанок і охітби ще діждати тої хвилі, щоби тому всьому був конець.

Супроти цего пропоную таке:

Хай Обєднаннє скличе в місцю маю Народний Зізд, присвячений виключно шкільній справі. Кожда громада, чи вона політично є з Обєднанием чи ні, повинна вислати на цей зізд свого делегата. Зізд має би відбутися в однім з міст, які лежать в осередку нашої іміграції, щоби всім було догідно приїхати. Ню Йорк задалеко висунений і на зізд не надається. Всі громади повинні попередно заявити свою згоду на такий зізд, тоді допера можна його склакувати.

На тім зізді треба вибрати Шкільну Раду, яка мала би виконати слідуючє: Оподаткувати всі громади шкільним податком. Так роблять Поляки в Америці, так і ми мусимо поступити. Через те і Поляки мають повно добрих учителів і учительок і добре поставлені школи. Без шкільного податку не переведемо ніякої реформи, бо не буде на це фондів.

Провід в цілій акції за шкільною реформою хай веде далі Обєднаннє, яке дало почин тій так хосенній справі.

Шкільна Рада мала би сталий осідок і трох фахових педагогів, які побирали би платню і виконували ту працю, яка звязана з реформою школи, себто занялися видавництвом букваря і читанок і т. п.

Шкільна Рада повинна видавати місячний Листок для дітей.

Шкільна Рада повинна завести одну систему навчання.

Шкільна Рада має мати нагляд над всіми школами і контролювати над тим, щоби школи давали представлення і концерти та щоби на тих концертах виступали наші діти з українськими промовами.

Шкільна Рада має ввести в життя курс вакаційних викладів для старих учеників.

До Шкільної Ради належалоб трох професорів, а до дирекції моглоб належати більше число членів.

На мою думку перша річ це оподаткування. Кождий, що має $1000 річного зарібку, повинен дати на школу до Шкільної Ради раз в рік $5. Усі ті жертви мають бути публично оголошувані як і цілий рахунковий звіт.

Кожда головна організація запомогова повинна справу школи обговорити на засіданню екзекутиви чи Головного Уряду і висказатися в справі потреби реформи школи. Це поможе шкільній справі.

Зізд шкільний буде безпартійний. Політика і релігія не можуть бути предметом, який міг би поріжнити делегатів і розбити шкільну справу. Не думаю, що добре було би вибирати священиків на делегатів на зізд, бо тут є ріжні віри і через те готово прийти до герц. Буде велика користь вже з того, коли священство попре ту справу иншим способом.

Кличу: Українські Громади до роботи! Скажіть своє слово про школу, якої нам так треба, як хліба, щоби жити.

Василь Шанайда,
дякоучитель.

ДВА ПРИНЦИПИ.

Чи то правда, чи неправда,
Напевно не знаю;
Те, що мені говорили,
Те вам повторяю.

Було колись таке право,
Такий закон мали,
Чоловік міг мать дві жінки,
Многоженьствували.

От був собі старий жених,
У двох залюбився,
Що задумав, те зробив —
З двома оженився.

Одна мала сорок літ
І була богата.
Друга двайцять, але та
Не мала й дуката.

Чоловік той був чорнявий,
Та правду сказати,
Чорний волос вже почав
Білих набирати.

Молоденька жінка любить
Мужа молодого.
Каже йому: „Я не люблю
Волосся сідого.

„Позволь мені, мій миленький,
Його позривати:
Будеш, мужу солоденький,
Краще виглядати".

І згодився чоловік
Та послухав жінки.
Намикала сивини
Половину жмінки.

Незадово тая старша
До мужа припала;
Та любила волос сивий,
Тому чорний рвала.

Рвала одна, друга рвала
Щось разів чотири,
Обмикали всю чуприну
І лисим зробили.

Як чоловік два принципи
Противні має,
Догоджати обидвом
Най не починає.

Т. Т. Пройдисвіт.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Петро Доминкевич. — Ви закидаете редакції, що вона пише „не поступові річи", бо мовляв вона пише, що земля трясеться тому, що нею бик трясе, і так далі. Скажемо Вам, редакція ніколи чогось подібного не писала. Редакція писала, що якийсь там священик таке говорить, а се зовсім що инчого, як писати, що так воно й є, як хтось там говорить. Колиб можнаби редакцію винити за таке, то можнаби й Вас винити за те саме, бож і Ви пишете, що редакція таке каже. Читайте новинки уважнійше і памятайте на пословицю, що злий язик тільки зла ще не нашкодив, що зле ухо.

Іван Синютка. — Александер Гемилтон був в кабінеті Вашингтона секретарем (себто міністром) скарбу („секретарі оф трежері") та поклав великі заслуги коло зорганізовання монетної системи молодої републики. — Томас Джеферсон був теж у кабінеті Вашингтона. В 1789. став він його секретарем стейту, себто щось в роді премієра й міністра заграничних справ в одній особі. Він зорганізував так звану демократичну партію, яка поклала собі за ціль боротися проти монархістичних затій, які Джеферсон добачував в групі Гемилтона. На ділі Гемилтон тільки не довіряв демократії та хотів сильного федерального уряду. — Джеферсонови приписують головну участь в виробленню американської Декларації Независимости. До начеркнення Конституції Злучених Держав причинився найбільше Гемилтон.

ЗАДУШНА НІЧ.

Проснулися зі сну похилені хрести,
І піднялися в гніздах голови гадюк,
І не могла із дива темна ніч зійти,
Чого на гробі плакав чорний крук.

П. С.

ПЛАТНЯ ДНЕСЬ?

ВИШЛІТЬ ВАШІ ГРОШІ ДО ДОМУ ТЕЛЄГРАФІЧНО!

Ви їздите за роботою з міста до міста. Дома може чекає вас якийсь довг до заплачення або ваша родина може потребує гроша.

Вишліть гроші до дому телеграфічно. За годину, надавши гроші на найближчому вам офісі Western Union Telegraph, гроші будуть доручені вашій родині так, як би ви самі принесли їх до хати. За пару центів екстра можете переслати і пару слів з грішми.

Офіс Western Union Telegraph є в сусідстві. Зайдіть там сейчас по виплаті вашого заробітку. Скажіть нашим услужним урядникам кому хочете переслати гроші. Те все, що треба сказати. Посередництвом нашої Обслуги Пересилок Гроший Каблем можете переслати гроші до старого краю.

Колійові, корабельні і театральні білети; також цвіти, цукорки, книжки і т. д. можна купувати і пересилати телеграфічно.

THE WESTERN UNION TELEGRAPH COMPANY

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

БРУКЛИН, Н. Й.

Півтора місяця народного життя в Народнім Домі.

Проминуло шість тижнів з того дня, як бруклинські Українці отворили двері свого Народного Дому, а вже за сей час можна побачити вплив Народного Дому на наше життя. Воно дістало немовби новий точок. Воно ожививлося на кождім поли.

Ожили наперед наші запомогові братства й товариства. Дня 5. лютого українське товариство Запорожська Січ, відділ 32. У. Н. Союза, устроїло перше баль у Народнім Домі. Дохід був призначений на Народний Дім. Заходом членів і урядників, серед яких є богато дуже діяльних членів, як меткий предсідатель С. Заблоцький, причинилося до немалого маєткового успіху сього балю.

Зараз на другий день, себто 6. лютого, відбулося в Народнім Домі народне віче.

Дня 19. лютого в Народнім Домі знова баль Братства Пресвятої Тройці, відділу 203. У. Н. Союза під проводом предсідателя Івана А. Балка. Знова частина доходу призначена на Народний Дім.

Ожили представлення. Дня 6. марта вечером було представленє „Терновий Вінок".

Ожили й другі вистави. Так дня 13. марта наші Українці мали нагоду оглядати українські танці в артистичнім виконанню канадійських танцюристів, що вийшли зі школи Авраменка. Артисти захопили публику від самого виступу й держали публику в напруженій уяві, поки не скінчилася остання сцена. Кожда точка, чи був аркан, чи журавель, чи плач Ізраїля, — всі вони викликали могуче враженнє на публику, на старих і дітей, на жінок і мущин. Кождий танець наводить на память дивні спомини. Вся історія українського народа ставала перед нашими очима: неволя, бунт, повстання, боротьба за свободу, роспука невдачі, надія на цовий зрив і остаточну побіду. Виходячи з танців, здавалося, що виходиш з прекрасного сну. Незабутний вечір.

Причиною присутности малого числа людий було головно те, що старих поглядів на танець придержуються ще в нас богато людий, для яких танець се лишень одна забава, а не штука, не вислав знеслого чувства. Я десь читав у газеті, що навіть в одній американській церкві заведено танці, щоби сею штукою звеличати Всевишнього так, як се величається штукою співу, музики, мальовання й різьби. Так дивляться на танець поступовійші народи, які випередили нас далеко в освіті й культурі. За те в нас ще покутує давний погляд, що танець се лишень гопки дівчини з хлопцем, та більше нічого. Ми все ще думаємо, що всякі танці се лишень забава, а яко забава не дозволена в піст. Ми не знаємо, що танцем можна висказати більше болю, як найсумнійшою піснею.

Та що найгірше, що неодин з нас не лишень темний, але й не хоче очий отворити та на світ подивитися. Коли йому словами говорити, то він скаже, що він сьому не вірить, бо він не змірить. Коли схочете невірному Томі показати справдішні факти, то він відвертає очи й не хоче дивитися. Таке було й в нас. Як канадійські танцюристи просили зайти подивитися на артистичний танець, то їм сказали, що се гріх. Коли просили, щоби заголосити в церкві, казали їм, що се гріх. Коли стали переконувати, що се танець артистичний, не товариська забава, вони таки своє: Ні, танець танцем, отже в піст — гріх. Нашим людям не вільно йти.

Так віднеслися до нашої штуки наші священики. До нашої штуки, бо через цілий піст ідуть в чужих театрах найріжнійші вистави танців, і на сі вистави ходять наші люди, і проти сього ніхто не виступає. В тих театрах попадають і українські танці, а яких чужинці заробляють гарні гроші, і заробляють з наших людий, і проти сього ніхто нічого не говорить. Зате виступається проти наших артистів, як вони хочуть показати красу української штуки українському народови.

Сі ворожі виступи ні трохи не дивують бруклинських Українців, які мали від своїх священиків лишень одні колоди в народній роботі. В памяти всіх Бруклинців стоять ще добре памятні слова давнійшого священика, котрий замісць заохочувати наших людий до будови Народного Дому, показав людям свою долоню та заклинався: Як на моїй долоні виросте волосся, тоді ви будете мати Народний Дім.

Та ми Народний Дім таки маємо мимо всяких ворожих агітацій, і життє тепер у ньому розводимо красне, і чим більше вороги будуть нас проклинати, проти нас ріжні спосіб агітацій вести, то тим сильнійше ми будемо працювати, і свого таки добемося, агітація проти нас пошкодить не нам, а тим, що на сю агітацію пускаються. З церковної амбони тільки й діє агітація за семинарем для клериків у Филаделфії, але зі сьої агітації щось нічого не виходить. Говорив епископ, що ніяка родина не може вважатися католицькою, поки не дасть сотки долярів, а тут епископські любимці, які на зізд священиків позви й приказ ходять доручувати, тільки й за те дбають, щоби люди на семинар складали, а мимо сього з цілої парохії по місяцях агітації навіть сотки жертв не стягнули!

Тимчасом народнє життє пливе, пливе без священиків, і пливе щораз сильнійшою струєю. Коло Народного Дому вже згуртувався аматорський кружок, який вже й дав перше представленє для товариства Богдана Хмельницького. Виставили „Катерину Мужичку", поважну штуку, в якій ролі були досить трудні, а мимо сього артисти, як: Пані К. Синюта, п. П. Слободян, Гр. Борбуля, пані М. Цюпа, п-на Шевчуківна, п-на Гупало, п. Гр. Шевчук, п. С. Бемко, п-на Савка, п. П. Шипот і другі вивязалися зі своїх завдань зовсім добре. Пп. В. Савіцький і С. Бемко доложили немало труду до сього діла, і ми певні, що спільними силами ми ще далі поправимо гру та за якийсь час поставимо справдішний, український театр, яким ми будемо могли похвалитися перед собою, своїми дітьми та чужинцями.

В. Саїв.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. „Єдність", від. 163, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 10. квітня, о годині 1-ій пополудни в Клюбі Тов. Укр. Амер. Горожан, 847 Н. Френклін ул. До полагодження є дуже важні справи, тому обовязком є кождого члена бути на зборах. Проситься також привести нових членів; будемо принимати без оплати вступного. — Г. Фрайт, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінґ відбудеться дня 10. квітня, точно о год. 3-ій пополудни в домі тов. Николи Іщук, 708 McIlvaine St. Взиваеться членів прибути точно в означеним часі. Котрий член не явиться без важної причини, заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. Контрольори здадуть звіт за три місяці. Позамісцеві члени мають прислати свої адреси до секретаря Wasyl Nowak, 625 McIlvaine St., Chester, Pa. Проситься всіх членів, котрі ще не зложили жертви на Сиротинець, щоби принесли на сей мітінґ. — Василь Новак, секр.

ШІКАҐО, ИЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє, що місячний мітінґ відбудесь о 1-ій годині попол. в неділю, дня 10. квітня, в гали церковній при Оклей і Райс ул. Проситься всіх членів прибути, бо є важні справи до полагодження. — М. Барабаш, предс.; Григорій Чикало, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 289, на North Goodman, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, дня 10. квітня, о год. 2-ій пополудни, в товариськім домі. Обовязком кождого члена бути присутнім, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої належитости найдальше до 10-го, бо в противнім разі поступиться з ними після статута. — Николай Головка, предс.; Александер Цицик, писар.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 10. квітня о 1-ій год. попол., в гали У. Н. Дому. Проситься всіх членів прибути на збори, бо є важні справи до полагодження. — Григорій Степанек, фін. секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. М. Грушевського, від. 219, повідомляє своїх членів, що квартальні збори відбудуться в суботу, дня 9. квітня, о годині 8-ій вечером, під ч. 63 Брум ул. Обовязком всіх членів явитись на сї збори, бо є важні справи до полагодження. — Стефан Шіпка, секр.

ВЕСТЧЕСТЕР, Н. Й. Повідомляється членів Тов. Згода, від. 210, що квартальні збори відбудуться 9. квітня о год. 8-ій вечер, в домі предсідателя Г. Романова під ч. 919 Rewere Ave., Вестчестер. Подаесь до відома загалови, що наше Тов. буде принимати членів без оплати вступного. Тому користайте з нагоди. — Иосиф Сидор, секр.

З КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЯ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОЗІР! — УКРАЇНЦІ В ШІКАҐО, ІЛЛ!

НА ПОМІЧ „РІДНІЙ ШКОЛІ" В ГАЛИЧИНІ!

ВЕСНЯНИЙ КОНЦЕРТ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 10-ГО КВІТНЯ 1927 РОКУ

О ГОДИНІ 8-мій ВЕЧЕР ТОЧНО

В CHOPIN SCHOOL ASSEMBLY HALL

COR. WESTERN, RICE AND IOWA ST'S

В ПРОГРАМУ ВХОДЯТЬ ДОБІРНІ КОМПОЗИЦІЇ НАЙЗНАМЕНИТШИХ МУЗИКІВ: СОЛЯ, ДУЕТИ І ТРІЯ ВОКАЛЬНІ І ІНСТРУМЕНТАЛЬНІ.

Виконають найліпші співацькі і музичні сили, а саме:

1. Вп. п. І. КОРОЛИШИН, піяніст, спеціяльно запрошений з Дітройту.
2. пані СТ. ЦИМБАЛІСТА, сопран.
3. п-на СТ. ТИМКЕВИЧ, альто.
4. п-на М. АНДРІЄВСЬКА, меццо-сопран.
5. п-на М. О. БІЛИК, віолінїстка.
7. п. Д. АТАМАНЕЦЬ, тенор.

Пяно-акомпаніямент: п-на КСЕНЯ ВАЙХЕР.

Просимо всіх Українців і Українок прибути численно на КОНЦЕРТ этакою добірною програмою, щоби не тільки мати душевне вдоволення, як також помогти нашій „РІДНІЙ ШКОЛІ" в краю, котра находиться в дуже важких обставинах під ляцьким панованием.

80-1

БІЛЕТИ ВСТУПУ: 50 цнт, 75 цнт. і $1.00.

НАПЕРЕД НАБУТИ МОЖНА: в аптеці п. М. Швеца, 2009 W. Chicago Ave., і в Січовій Друкарни: 2406 W. Chicago Ave. КОМІТЕТ.

ЗНАМЕНИТИЙ ВИСЛІД ПЕРШОЇ ПРОГУЛЬКИ ДО НОВОЇ УКРАЇНИ

Перша виправа до Нової України дня 3-го квітня виказала, що будучність сеї першої оселі запевнена.

Мимо дуже докучливого зимна прибуло понад 400 гостий з Ню Йорку, Бруклина, Джерзи Сити, Нюарку, Бейон, Елизабет, Перт Амбою, Картерет, Йонкерс і з инших місцевостий з околиці Ню Йорку. Були також поодинокі гості з так віддалених міст, як Трентон, Н. Дж., Филаделфія, Па., і др. Свято відбулося після програми зі вступним словом президента Загаєвича, промовою мейора міста Савт Плейнфілд Гемилтона і других бесідників. Члени Українського Національного Хору (Кошиця) відспівали український та американський гимни, а кромі того кілька пісень зі сольом п. Павловського. Милу несподіванку зробив нам український хор з Картерет під проводом п. Каськова. Прибули також чільні громадяни з ріжних місцевостий.

Є таке загальне признаннє межи людьми, що кождий чесний і безсторонний висловлюється лише з похвалами про положенне. Загальна є думка, що се місце надається ідеально під будову окремого міста.

СЕЙЧАС НА МІСЦИ ЗАКУПИЛИ ПРИСУТНІ ЗНАЧНУ СКІЛЬКІСТЬ БУДІВЕЛЬНИХ ПЛОЩ, А ДЕЯКІ ЗАЯВИЛИ ОХОТУ БУДОВИ СВОЇХ ДОМІВ.

СЕ ДАЄ НАМ ЗАПЕВНЕННЄ, ЩО НАША ІДЕЯ Є ВИСЛОВОМ ДУМОК ЗАГАЛУ І ТЕПЕР ВЖЕ УКРАЇНСЬКИЙ ЗАГАЛ ВІЗЬМЕ В СВОЇ РУКИ СЕ ДІЛО.

ЩОБИ ПРИСКОРИТИ ЗДІЙСНЕННЄ ПРОГРАМИ, БУДУЄМО КОЖДОМУ ДІМ В УКРАЇНСЬКІМ СТИЛЮ БЕЗ ОДНОГО ЦЕНТА ВКЛАДУ, КОЛИ ХТОСЬ ВИПЛАТИТЬ МІСЦЕ ПІД БУДОВУ. СПЛАТА РОЗЛОЖЕНА НА ЛІТА НА ВИГІДНІ РАТИ.

ЩОБИ ДАТИ КОЖДОМУ ЗАІНТЕРЕСОВАНОМУ МОЖНІСТЬ ОГЛЯНУТИ ҐРУНТА НОВОЇ УКРАЇНИ, БУДЕМО ВІД ТЕПЕР УСТРОЮВАТИ ПРОГУЛЬКИ КОЖДОЇ НЕДІЛІ З НАШИМИ ПОКУПНЯМИ ОКРЕМИМ ПОЇЗДОМ ЗЕЛІЗНИЦІ СЕНТРАЛ Р. Р. ОФ НЮ ДЖЕРЗИ З ЛИБЕРТІ СТРІТ ФЕРІ, НЮ ЙОРК.

СЕЙ ПОЇЗД ВИЇЗДИТЬ 10 МІНУТ ПІЗНІЙШЕ ЗІ СТАЦІЇ В ДЖЕРЗИ СИТІ І БУДЕ СТАВАТИ НА СТАЦІЇ 22. ВУЛИЦІ В БЕЙОН О ГОДИНІ 1.50, ДАЛЬШЕ В ЕЛИЗАБЕТПОРТ О ГОД. 1, І В ЕЛИЗАБЕТ О ГОД. 2:05. З НЮАРКУ БУДУТЬ ДОЇЗДИТИ ГОСТІ АВТОБУСАМИ ДО ЕЛИЗАБЕТ НА ГОДИНУ 2-гу.

Тому, що ми рушили справу вперед і вона прибирає розміри загальної справи, ми рішилися заінкорпорувати нашу компанію і допустити в той спосіб до участи передівсім тих, що працюють з нами, а дальше і инших членів нашого громадянства. Уряд стейту Ню Йорк згодився на понизше подану назву нашої корпорації і від тепер будемо уживати сеї назви.

Дякуючи за дотеперішнє поперте і довіре, з яким наше громадянство віднеслося до нашої Компанії, заявляємо, що і на дальше будемо поступати раз вибраною дорогою, значить: СЛУЖИТИ ПО СВОЇМ СИЛАМ НАШОМУ ЗАГАЛОВИ.

80

ZAHAY

Globe Service and Realty Corporation

30 EAST 7TH STREET, NEW YORK, N. Y.

(Біля церкви й Січового Базару) TELEPHONE: ORCHARD 8968.

ВАСИЛЬ ЗАГАЄВИЧ, президент.

ВЕСНА НАДХОДИТЬ.

Робота по фармах пічнеться. Памятайте, що на Першій Українській Кольонії найдогіднійше оглянути і купити землю під весну. Хочете інформацій, пішліть за 2. центи почт. марку, а ми Вам вишлемо опис фарм разом з мапою, на якій пізнаете положенне міста Мілвіл, Української Кольонії і комунікацію та полученне з иншими містами в полудневій части стейту Ню Джерзи.

Пишіть на адресу: 46—

ВАСИЛЬ МАТОЛИЧ,
N. E. Cor. 7th & Green Streets,
PHILADELPHIA, PA.

АЛЕКСАНДЕР ХИЛЯК
УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ

полагоджуе всякі справи правні чесно і совісно.

233 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.
Woolworth Bldg., Room 1526.
Tel. Whitehall 6950.

Вечерами від год. 7 до 9 під ч.
340 EAST 17th STREET,
NEW YORK, N. Y.
27— Tel.: Lexington 2193.

АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVENUE,
CHICAGO, ILL.

Практикуе у всіх судах; займаеться переглядманнем абстрактів; виготовляе контракти купна і продажі; перепроваджуе спадкові справи; полагоджуе старокраеві, патентові і прочі справи. 191—

ЯК ВАШ ЖОЛУДОК?

Мій добрий, дякую. Не був він все таким. Можете легко позбутися диспепсії, нестравности, катару жолудка, відбивання, биття серця, квасів, нервовости, затвердження, болю голови і т. п. так як я і в той сам спосіб. Не присилайте цента, позаяк я так певний, що сей середник поможе Вам, що вишлю його Вам оплачено почтою. Коли переконаетесь, що він поміг Вам позбутися жолудкових недомагань, пришлете мені одного доляра. Як се довіря і щирість моя подобаеся Вам. Пишіть сейчас. Адреса: 303—

THEODORE H. JACKSON,
Stratford Bldg., 94-C, Syracuse, N. Y.

Телефон: Gramarcy 5881.
Др. К. Д. БІЛИК
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРҐ.
ЕЛЕКТРИЧНІ ПРИРЯДИ.
Урядові години: від 12. до 1-ої, від 6. до 8-ої і після умови.
311 E. 18th ST., NEW YORK CITY.

ВДАВАЙТЕСЬ ДО СПЕЦІЯЛІСТИ ПРАКТИКУЮЧОГО 27 ЛІТ У ВАШИХ НЕДУГАХ.

Без ріжниці, як застаріла Ваша недуга, я Вам поможу.

Хронічні недуги мущин і женщин лічу успішно модерними методами.

ДАЮ СКОРІ РЕЗУЛЬТАТИ у всіх недугах нервових, шкірних, кровних, ниркових, мочевих, ревматичних, гемороїди та недугах кишок. З егзамінуйте вашу кров.

Мої оплати умірковані, включаючи особисті оглядини при кождій візиті. Х-РЕЙ і хемічна аналіза

ПОРАДИ І ОГЛЯДИНИ ДАРОМ.

DR. LOUIS ZINS, 110 E. 16th ST. NEW YORK,
межи 4th Ave. і Irvington Pl.

Години: Денно 9. рано до 8 вечер; в неділі від 9 рано до 4 пополудни.

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.
Наймодернійші електричні апарати

ДЕВЯТЬ КНИЖОК ЗА ДОЛЯРА!

Хто пришле одного доляра, дістане оплатно в рекомендованій посилці 9 книжок В. Будзиновського:

1) Ішли діди на муки, 2) Історія України І. (княжий вік), 3) Історія України II. (литовсько-польський вік), 4) З живого медведя (комедія), оповідання: 5) До віри батьків, 6) Шагін Ґерай, 7) Небіжчик ходить, 8) Волю бути козачкою, 9) Пластун. 80—

Доляра висилати в рекомендованім листі на адресу: W. Budzynowsky, ul. Chrzanowska, 11. a., Lemberg, East Galicia, Poland, Europe.

ОДИНОКА БЕЗПОСЕРЕДНА ДОРОГА ДО
ҐДАНСЬКА
БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ.

Слідуючі відізди:

ЕСТОНІЯ ..... Квітня 12.
ЛІТУАНІЯ .... Май 3.
ЕСТОНІЯ .... Май 24.

По дальші інформації голоситися до місцевих аґентів, або пишіть до:

B. A. L.,
8 BRIDGE ST., NEW YORK, N. Y.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ
НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА
за місяць лютий 1927 року.

ВІДДІЛ 218.

Тов. Сокіл в Кемпбел, О.

Жертви з каси і від части членів проголошено.	
Діслано від членів	$8.25
Разом	$8.25
Данильчак Андрій	$1.00
Стахура Йосиф	1.00
Калька Стефан	1.00
Єдинак Михайло	1.00
Шубеляк Стефан	1.00
Липка Дмитро	50
Рудяк Михайло	50
Сорока Йосиф	50
Залановський Йосиф	50
Калька Анастазія	50
Верблюк Петро	50
Стохмаль Михайло	25

ВІДДІЛ 223.

Бр. св. Івана Хрестителя в Вілкс Бері, Па.

Замітка: — В звіті, проголошенім в лютім 1927 р., за січень 1927 р., проголошено жертводавців на Сиротинець-Захист У. Н. Союза, що зложили по $1.00: Насишин Николай і Насишин Варвара. Правильно має бути Іванишин Николай $1.00 і Іванишин Варвара $1.00, які зложили жертви на висше згадану ціль, а котрих імена в виказі були проголошені мильно.

ВІДДІЛ 230.

Бр. св. Івана Хрестителя в Йонгставн, О.

Жертви з каси і від части членів проголошено.	
Діслано від членів	$7.00
Разом	$7.00
Баґан Іван	$1.00
Міґаль Іван	1.00
Присташ Юрко	2.00
Баґан Юстина	1.00
Ващак Йосиф	2.00

ВІДДІЛ 237.

Бр. Сош. св. Духа в Честер, Па.

Жертва з каси відділу	$25.00
Жертви від части членів	54.50
Разом	$79.50
Благітка Лука	$1.00
Цюник Йосиф	1.00
Дяців Петро	1.00
Фідик Йосиф	1.00
Ґураль Семен	1.00
Гатлан Андрій	1.00
Гарасим Василь	1.00
Гавриляк Михайло	1.00
Яворський Данило	1.00
Копчак Сенько	1.00
Ковалик Онуфер	1.00
Кобилянський Антін	1.00
Куриця Михайло	1.00
Косенюк Михайло	1.00
Пастернак Іван	1.00
Кацюбан Бартоломей	1.00
Каспер Теодор	1.00
Коцюбан Филип	1.00
Кліщ Семен	1.00
Крика Теодор	1.00
Лехуш Василь	1.00
Лучак Іван	1.00
Лема Петро	1.00
Михайлиця Петро	1.00
Мороз Олекса	1.00
Марчишин Теодор	1.00
Матис Григорій	1.00
Матковський Григорій	1.00
Момот Іван	1.00
Олійник Андрій	1.00
Панько Григорій	1.00
Проць Дмитро	1.00
Рибак Роман	1.00
Рогач Яким	1.00
Сольо Іван	50
Стецій Андрій	1.00
Стеців Григорій	2.00
Стецула Василь	1.00
Шуриґайло Іван	1.00
Шпир Василь	1.00
Тимань Іван	1.00
Василик Павло	1.00
Волк Онуфрій	1.00
Вольська Марія	1.00
Броницький Николай	1.00
Гаврилюк Іван	1.00
Кущак Іван	1.00
Сорока Теодор	1.00
Стецик Іван	1.00
Бакалець Миколай	1.00
Бреус Даниїл	1.00
Головчак Теодор	1.00
Лабіщак Дмитро	1.00
Мамчур Михаїл	1.00

ВІДДІЛ 239.

Бр. св. Ґеоргія в Филаделфії, Па.

Жертва з каси відділу	$50.00
Жертви від части членів	190.00
Разом	$240.00
Горбатий Михайло	$1.00
Барна Михайло	2.00
Білінський Ник. (Сл.)	1.00
Борошович Іван	5.00
Боднарчук Онуфрій	5.00
Бомба Стефан	1.00
Білас Олекса	1.00
Черкас Іван	1.00
Хмелик Александра	5.00
Хмелик Іван	5.00
Хрунь Іван	1.00
Дідик Іван	2.00
Даціків Кирило	5.00
Даців Михайло	1.00
Грицків Гринько	1.00
Яцімирський Іван	2.00
Ковальчик Іван	2.00
Крисько Никола	5.00
Курко Семен	1.00
Кудла Олекса	1.00
Конотопський Йосиф	3.00
Кирвавич Теодор	1.00
Малина Іван	10.00
Матишин Дмитро	1.00
Мокрицький Петро	1.00
Нагірний Данило	2.50
Нечипор Юрко	1.00
Нечипор Мартин	1.00
Павліщ Олекса	5.00
Процко Іван	1.00
Пісечко Іван	3.00
Петришин Михайло	1.00
Рудакевич Семен	10.00
Сіткевич Василь	1.00
Сегин Володимир	10.00
Шегда Олекса	4.00
Шкодовський Максим	2.00
Шеремета Дмитро	1.00
Тоганчин Антін	3.00
Тоганчин Іван	2.00
Ваврик Іван	1.00
Велгун Михайло	5.00
Вільчинський Стефан	5.00
Волос Николай	5.00
Занчук Михайло	5.00
Захарко Николай	1.00
Ільницький Олекса	5.00
Бабій Іван	1.00
Ганас Микола	5.00
Цаплап Панько	1.00
Цупер Андрій	2.00
Крамар Іван	1.00
Комуницький Григорій	5.00
Стецiв Михайло	1.00
Тоганчин Анна	2.00
Жмутин Іван	1.00
Онищук Стефан	50
Костів Михайло	5.00
Кучірка Яцко	2.00
Мущинка Василь	2.00
Муха Іван	2.00
Волощакевич Дмитро	2.00
Папуґа Станислав	1.00
Піскор Юрко	5.00
Пісечко Анна	2.00
Паращак Іван	1.00
Шегда Василь	2.00
Сенів Стефан	1.00
Воробель Яким	2.00
Вигінний Андрій	1.00
Зілінка Андрій	5.00

—o—

ВІДДІЛ 247.

Бр. св. Івана Хрестителя в Вілмінґтон, Дел.

Жертви з каси і від части членів проголошено.	
Діслано від членів	$5.00
Разом	$5.00
Левицький Павло	$5.00

ВІДДІЛ 252.

Тов. ім. Тараса Шевченка в Шикаґо, Илл.

Жертва з каси відділу	$10.00
Жертви від части членів	19.00
Раозм	$29.00
Багрій Антін	$1.00
Багрій Ілія	1.00
Багрій Стефан	1.00
Хомин Павло	1.00
Франків Микола	1.00
Ґошко Панько	1.00
Іващук Семен	1.00
Красножоний Дмитро	1.00
Польовий Михайло	1.00
Тягнибік Лев	1.00
Андроник Іван	1.00
Читвинський Микола	1.00
Ґерманович Яків	1.00
Іващук Марко	1.00
Турчак Теодор	1.00
Войтович Василь	1.00
Данилко Панько	1.00
Зеневич М.	1.00
Пижанський Й.	1.00

—o—

ВІДДІЛ 258.

Бр. Пресв. Богородиці в Мікіс Ракс, Па.

Жертви з каси і від части членів проголошено.	
Діслано з каси відділу	$4.00
Разом	$4.00

АСЕКУРУЄ І ВІДНОВЛЯЄ

всілякі асекураційні поліси, як на життя і літа, діточі і старших в „Пруденшел", як рівнож

АСЕКУРУЄ І ВІДНОВЛЯЄ

поліси від вогню, крадежі, нещастя при домах, автомобілях і тим подібне, в усіх инших асекураційних Компаніях, як рівнож

ДАЄ ПОРАДУ І ОБЯСНЮЄ

поліси асекураційні на жаданне, листовно або устно скоро і чесно. 80,2

Удавайтесь всегда до:

ПЕТРО КОСТІВ
27 CHARLTON ST., NEWARK, N. J.

ГАРКАВЕНКО БОРЕТЬСЯ В КЛІВЛЕНД, О.

Українська кольонія в Клівленд, О., буде мати нагоду побачити великого українського силача Гаркавенка, котрий буде боротися аж до побіди в пятницю, 8. квітня в великій гали Поблик Авдіторіюм. Радимо нашим землякам прийти і повитати Гаркавенка. Початок о год. 8:15 вечером. (Огол.)

ШИФКАРТИ ДО КАНАДИ

ОДИНОКА УКР. КОРАБЕЛЬНА АҐЕНЦІЯ У СХІДНІЙ КАНАДІ.
ГРИГОРІ МЕХ, властитель.

Спроваджуемо Родини зі старого Краю і виробляємо для них всякі потрібні позволення. Заопікуемося ними старанно підчас подорожі, так само тут на місци. Коли жадаете, щоби Ваші Рідні чи знакомі приїхали до Канади та не мали жадної перешкоди, так удайтесь до нас, а ми спровадимо їх як слід. Ми старлемося сами о пошуканне праці для приїхавших так, що вам за ними нічим не треба журитися. Наша Аґенція існує двайцять років, за вашу родину ґарантуємо, противно, гроші звернемо назад. За всякими порадами пишіть або приходіть до: 72—

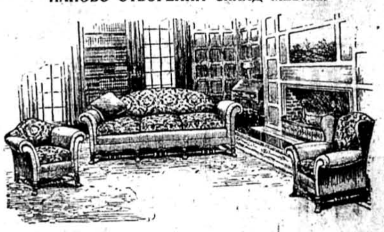
ANGLO-UKRAINIAN STEAMSHIP TICKET AGENCY,
243 CRAIG STREET WEST, MONTREAL, QUE., CANADA.

ВІДОЗВА!

Видавництво „Нова українська школа у Львові" потребує для виконання ілюстрацій до читанок ріжнородних знимок з Америки, а саме: Фотоґрафій українських церков, шкіл, народніх домів, фарм, картин, які би представляли фармерів і робітників при ріжних заняттях і в ріжних порах року, карток з видами американських міст і краевидів.

Видавництво просить сею дорогою Земляків, які моглиби допомогти зібрати такий матеріял, надсилати його під адресою: SVOBODA, 83 GRAND STREET, JERSEY CITY з заміткою **для Видавництва М. Матвійчука**, подаючи при кождій фотографії місцевість, провінцію, а також близше означенне краєвиду, за що з гори складаемо щиру подяку. 72—

НОВІСТЬ! ФІЛАДЕЛФІЙЦІ! НОВІСТЬ!
НАНОВО ОТВОРЕНИЙ СКЛАД МЕБЛІВ.

Отсим повідомляється Укрнїнців Филаделфії і околиці, що підписаний закупив та наново отворив ВАРШАВСЬКУ СПІЛКУ МЕБЛІВ і уряджень домових під числом 4218 Germantown Ave., Nicetown, Phila, Pa.

На складі є урядження і умебльовання цілих домів і поодиноких кімнат. Річи найновійшої моди, а ціни приступні.

Коли хто потребує: ліжок, пружин, матераців, коців, ковдр, подушок, піря, диванів, хідників, цират, лінолеум, всякого рода шаф, печей, столів і т. п., нехай зайде до: 245—

ВАРШАВСЬКОЇ ТОРГОВЛІ МЕБЛІВ
4218 GERMANTOWN AVE., PHILADELPHIA, PA.
ІВАН ПЕЛЕНСЬКИЙ.

ПАНОВЕ СЕКРЕТАРІ І УРЯДНИКИ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ!

ВАМ ВІДОМО, ЩО НАША ФІРМА ВИРОБЛЯЄ ВСЯКІ РІЧИ БЕЗ ЯКИХ ВАШІ БРАТСТВА ЧИ ТОВАРИСТВА НЕ МОЖУТЬ ОБІЙТИСЬ.

Коли Ваше Братство чи Товариство потребує народного або американського прапора, церковних хоругов, лент, відзнак, шапок або инших річий, то зверніться до нас з замовленнем.

МИ Є САМІ ФАБРИКАНТАМИ І ТОМУ У НАС ДІСТАНЕТЕ ДОБРУ РОБОТУ, А МАТЕРІЯЛ ЛІПШИЙ І В ДЕШЕВШІЙ ЦІНІ ЯК ДИИНДЕ.

ЦІНИ НАШИХ ПРАПОРІВ:

Американський прапор:

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$2.50	$4.00	$5.00	$7.00

Український прапор з гербом на обі сторони:

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$3.25	$6.00	$7.00	$10.00

Кожде Товариство, чи Братство потребує все до публичних виступів, як паради, пікніки і прогульки, виступити з своїми прапорами, відзнаками і лентами в шапках.—Просимо щиро всіх Українців удаватись до нас з повним довірем, бо ми ручимо за тревалість і красу замовлених у нас річий. Ми уділимо Вам всяких інформацій і вишлемо Вам сейчас наш катальоґ з взірцями і подамо Вам докладну ціну. Не відкладайте але пишіть на адресу:

EAGLE REGALIA COMPANY
115 Nassau St., New York, N. Y

БАНКИТИР УМЕР
комедія з сільського життя на три дії.
виступає в сій штуці 14. осіб. — Ціна 35 центів.
Замовлення слати до книгарні „Свободи".
„SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ВУДГЕЙВЕН І ДЖЕМЕЙКА, Н. Й.

Йордан для Рідної Школи.

Защедровано в Вудгейвен: І. Чорний $5.00; С. Савка $2.10; по $2.00: В. Цісик, С. Малофій, Р. Парпан; по $1.00: І. Орлян, М. Танчак, Анна Ляткевич (Гаркецка), Й. Паращук, М. Савка, Колодій, П. Господарець, Я. Жатковський, Т. Кузинка, М. Швед, Тіталес, Д. Великанович, Романків, М. Супек, Дучимінський, А. Карпович, М. Костів, Ст. Кишенюк, Ст. Миськів, М. Ворона, В. Коцур, Ст. Жатковський; по 50 ц.: Павло Лата, Гр. Лата.

Разом $36.10.

А в Джемейці: по $2.00: М. Костишин, К. Буняк, Г. Заборський, Париляк, Іванців; по $1.00: Я. Притика, А. Грабар, С. Бойко, Анна Миць, Гурняк, Ст. Іванців, С. Капетчук; Хандога 50 центів.

Разом $18.50.

Разом защедровано в обох місцевостях $54.60, які вислано до краю для Рідної Школи.

Щедрували: Матвій Костишин з Джемейки, Володимир Цісик, Ольга Цісик і Іван Орлян в Вудгейвен.

—o—

ТЕМС, В. ВА.

Примірний громадянин.

Письмо до Обеднання: Хвальне Обеднанне. Пересилаю від себе сегорічну коляду на допомогу нашим браттям в старім краю.

Ото залучаю $20, які прошу розділити як слідує: по $5 на Рідну Школу і на вдови і сироти; $4 для політичних вязнів, а $3 інвалідам.

Кромі того посилаю свій народний податок за рік 1927 в сумі $3, а гром. Микита Маґун рівнож засилає $3 як податок за 1927 рік.

Бажаю Вам дальших успіхів в Вашій народній праці, Ваш

Іван Маґун.

—o—

МИКИЗРАКС, ПА.

Збірка на Рідну Школу.

Наші браття звикли читати в „Свободі" нераз про жертвенність нашої громади, але здивує їх, що не було чутки про нас в послідних часах. Та дива великого нема, бо в нас йдуть дуже погано роботи.

Та в неділю, 13. лютого наш парох о. Жолдак виголосив проповідь в справі Рідної Школи, а вислід еї був такий, що при виході з церкви зібрано на Рідну Школу $10, а на вечерку, який відбувся того самого дня $43.50.

В той спосіб зібрано $53.50 і вислано до краю через Обеднанне в Филаделфії з призначенням на Рідну Школу.

Андрій Гальчак.

ГАРКАВЕНКО БОРЕТЬСЯ В РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Наслідком великих успіхів наш славний силач Гаркавенко буде боровся знова в Рочестер в четвер, 7-го квітня, в великій Конвеншен Гол. Його противником буде поляк Станіслав Сташак. Борба аж до побіди. (Огол.)

ВРОЖАЙНІ ФАРМИ
в околици, де вже осіло около 100 українських родин.

Земля врожайна на кукурузу, пшеницю і всю ярину, легка до управи. Переважно рівнина. При гостинцях, близько шкіл і шторів, недалеко великого фармерського маркету. Фарми ріжного розміру із забудованнями по приступних цінах, або в заміну за домн. Пишіть по спис. 79—

EMIL KULCHYCKY,
821 N. FRANKLIN ST., PHILA, PA.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЄТЬСЯ: Хто би знав адресу КАТЕРИНИ ЖМУРКО, родом з Яворова, Галичина, або вона сама, хай ласкаво надішле її до Адміністрації Свободи. 80-2

„SVOBODA"
P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

НА ПРОДАЖ 22 і пів акрів фарма земля добра, добрі будинки, близько Філаделфії, при добрій дорозі. Продам дешево або вирентую. Голоситися до: 79-82

JOHN PETROWSKI,
Box 59 Hammonton, N. J.

КНИЖКИ, рольки, рекорди, грамофони, нитки, голки, пяна, радія, машинки до писания, стройння пян, фонтанові пера, направа ґрамофонів, журнали, часописи, театральні примірники і инше. Все до набуття в Січовім Базари. Пишіть по катальоґ. SICHOWY BAZAR, 34 E. 7th St., New York, N. Y. 75-80

НА ПРОДАЖ
50-АКРОВА ФАРМА ЧОРНОЇ ЗЕМЛІ,
з чого 15 акрів грубого ліса і пасовиско, добрі будинки, дім 9 кімнат, вода в домі, 3 корови, 2 коні, свині, кури і гуси, миля від міста і колеї. Все за $3,000, половина готівкою. Продається через фармерське Бюро. Пишіть по катальоґ до: 79-85

PAUL KUTYNSKI,
432 Howe Avenue, Passaic, N. J.

ПОЗІР, УКРАЇНЦІ!
Фармерське Сполученне спродає 50 фарм по дуже дешевих цінах.
Пишіть по катальоґ до: 80—
FARMERSKIE BIURO,
432 Howe Ave., Passaic, N. J.

ПОТРІБНО
АҐЕНТІВ І ПРЕДСТАВНИКІВ.

Нагода для людей оборотних і роботящих. Не потрібно бизнесового вишколення.

Зголошення з поданнем віку, бувшого заняття і припоручень подавати сейчас до: 70—

GLOBE SERVICE CO.,
30 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.
Telephone Orchard 8968.
Василь Загаевич, президент.

ПОТРІБНО АҐЕНТІВ

Ви можете ним бути, досвіду не жадаемо, навчимо вас продавати землю. Земля продається в фабричному місті, 45 мінут їзди з Ню Йорку.

УСЛІВЯ ДУЖЕ ДОБРІ.

Ваше широке знакомство дасть вам певний заробок.

Канцелярія отворена від 9-ої зраня до 8-ої вечер. 69—

Голоситись до:

ALEX HUBER,
473 Newark Ave., Jersey City, N. J.
569 Market Street, Newark, N. J.
Листовно голоситись до:
P. O. BOX 609, MANVILLE, N. J.

РЕВМАТИЗМ
Подивляючий домашний середник, заявляе один, котрий терпів.

В році 1893 я набувся мускулярного і майже-острого Ревматизму. Я терпів біль, про який можуть знати лишень ті, котрі його мають, понад три літа. Пробував я одного лікарства за другим, однак полекша, коли і прийшла, тривала лише хвилево. Вкінци знайшов я середник, котрий вилічив мене цілковито і не виносимий біль не вертав більше. Я відпоручив його многим, котрі терпіли на сю хоробу, декотрі з них по сімдесять і вісімдесять літ старі, а результат в них був той сам, що і в мене.

„Я мав острі болі начеб електрична струя перелітала через мої сустави".

Я поручаю кождому терплячому на мускулярний чи майже-острий (пухненне в суставах) ревматизм попробувати „Домашного Середника", задля його подивляючої сили гоення. Не присилайте цента; лишень пришліть свое імя і адресу, а я вишлю Вам його даром на пробу. По його випробуванню і переконанню о вартости того так довго шуканого середника помагаючого позбутися ревматизму, заплатите тоді за него одного доляра, однак розуміите, я не хочу Ваших гроший поки не будете вдоволені і не пришлете гроші сами. Чи не є се уваги гідна оферта? Чому маете терпіти, коли предкладаеся Вам таку поміч даром? Не відкладайте. Пишіть днесь. 303—

Mark H. Jackson, 13-N, Durston Bldg., Syracuse, N. Y.
Mr. Jackson є відвічальний. — Повисша заява є правдива.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.
129 E. 7th ST., NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568